

Erdélyi Magyar Műszaki Tudományos Társaság
XVII. Tudomány- és Technikatörténeti Konferencia
2024. Nagykároly

**A 130 évvel ezelőtt megalakult
Ecsediláp-lecsapoló és Szamos bal parti
Ármentesítő és Belvízszabályozó Társulat első
évtizedei**

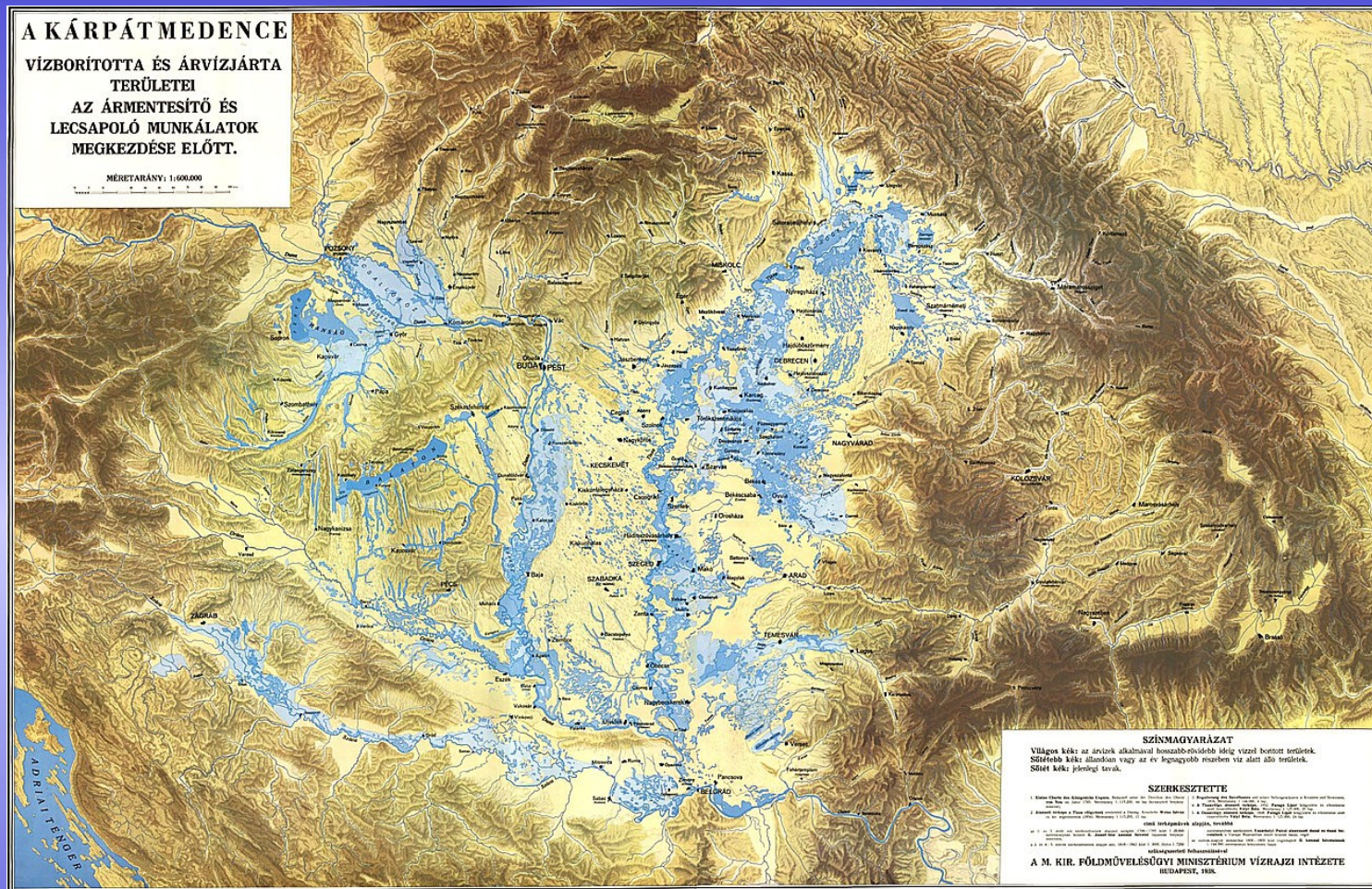
Fejér László Jenő

c. egyetemi docens (NKE),

a Magyar Mérnöki Kamara Történeti Bizottságának elnöke

A „Pocsolyatérkép”(1938)

Forrásai:

- a II. József-féle katonai felmérések,
- a 18. századi megyetérképek,
- a 19. századi vízrajzi mappáció adatai

Vízszabályozási előzmények

1879. Nagykárolyban megalakult, majd nemsokára fel is bomlott a Szamos-szabályozási Társulat

1887. Baross Gábor miniszter elkészítette a Szamos szabályozásának tervét

1888. Gr. Tisza István elnöklete alatt megalakult a Szamos Balparti Érdekeltség, majd megfelelő terv hiányában ez is feloszlott

1893. Gr. Tisza István vezetésével megalakították az Ecsedi-láplecsapoló Társulatot

1894. augusztus 9-én, a birtokosok nagykárolyi gyűlésén sor került az Ecsediláp lecsapoló- és Szamos-balparti Ármentesítő- és Belvízszabályozó Társulat megalakulására

A Társulat fő célja:

- Szatmár vármegye Szamos és Kraszna közti részének ármentesítése és
- az Ecsedi-láp lecsapolása

A Társulat vezetői

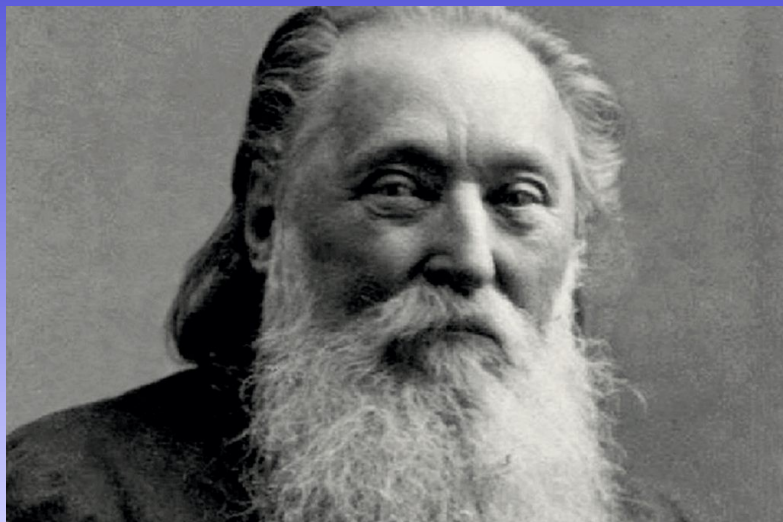

**gr. Károlyi Tibor, a
társulat első elnöke**

**Péchy László, a társulat
igazgató-főmérnöke**

Az Ecsedi l p világa

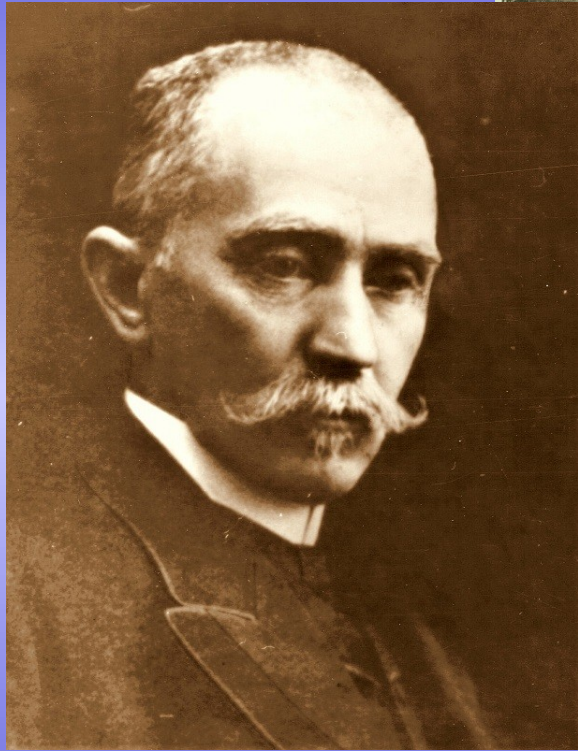
PESTI HIRLAP

— (Herman Ottó Szatm rmezgyében.)

Herman Ottó, a híres magyar ornithol gus, jelenleg Szatm rmezgyében a csengeri járásban Tyukod községében Böszörményi Endre járási főszolgabíró kisérete mellett az **ecsedi lápon** gyűjti össze az 1900.  vi párisi világ-kiállításra szolgáló s az és magyar foglalkozást f l ntet  anyagokat a halászat, csik szat köréből, továbbá a pásztorélet s a l pi foglalkozásnak és időktől fogva f l ntet s re vonatkozó anyagot. F. hó 22- n érkezett Tyukodra, hol Uray Lajos ügyvéd és birtokos vendégszerető házánál szállott meg s pár napig ennek vendége lesz. Az nap d. u. a rendelkezésére álló fogatokon a **l pra** utazott, amely most sok r szb n vizmentes és szekérrel is járható. A községből magával vitt k t p k sz embert kik neki a

Társulati munkák az Ecsedi-lápon

Hajós (Hirschfeld) Sámuel
főmérnök, a lecsapolási tervek
egyik készítője

Kubikosok a vezérárókban.

Olasz kordésok a mederben felrakják a földet.

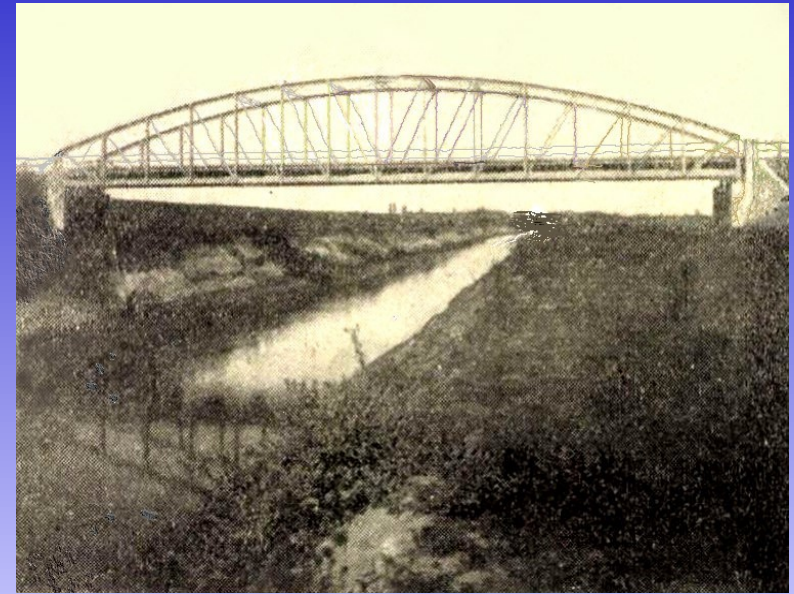

Magyar kordésok a töltésre rakják a földet.

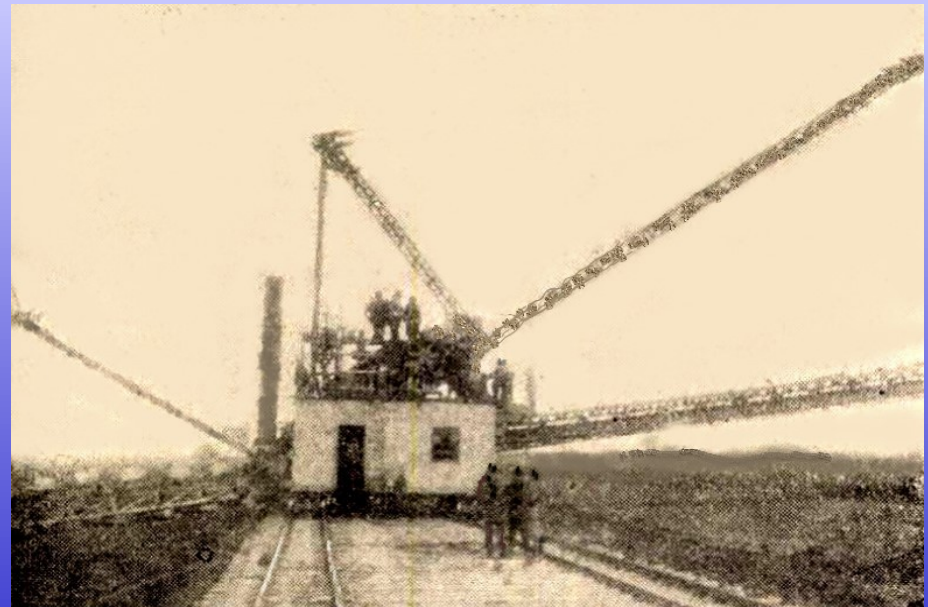

A Keleti övcsatorna részlete az urai hídnál

Az olcsvai Kraszna-híd

— **Munkászendülés.** Szatmármegyei *Hivip* községben az *ecsed*i láp lecsapolására alakult társaság fizető helyiségénél lázadásban törtek ki tegnap délután a földmunkások. A munkások nem voltak megelégedve a kapott bérösszeggel s e miatt lázadtak fel s a társulat embereit legvilkolással fenyegették. Szerencse, hogy a rögtön értesített csendőrség idejében megérkezett, mielőtt a munkások fenyegetéseiket beváltották volna. A csendőrök szétoszlásra szólították fel a lázadó munkástömeget, de ez kinevette a csendőröket s egymást biztatták, hogy a csendőrségnek nem szabad a fegyvert használni. Hasztalan volt a csendőrök ismételt felhívása is, a munkások tovább zajongtak. Mikor egy csendőr a főlázitót, ki a csendőrré támadt több helyen megsebesítette, a munkások harci kedve egyszerre megszappant. Most 19 csendőr van a községben elhelyezve, hogy a rendet helyreállítsák a munkások között. A távirati úton

Száraskotró az Ecsedi lápon

Budapesti Napló 1898. szept. 1.

Új elnök a Társulat élén

Gr. Károlyi Tibor
1901-ben lemondott

Utódjának fiát, **gr. Károlyi Gyulát**, Arad vm. főispánját választották meg a Társulat tagjai

Jelentős szerepet játszott a Társulat vezetésében **gr. Tisza István** urai földbirtokos, magyar miniszterelnök

Újabb szabályozási tervek

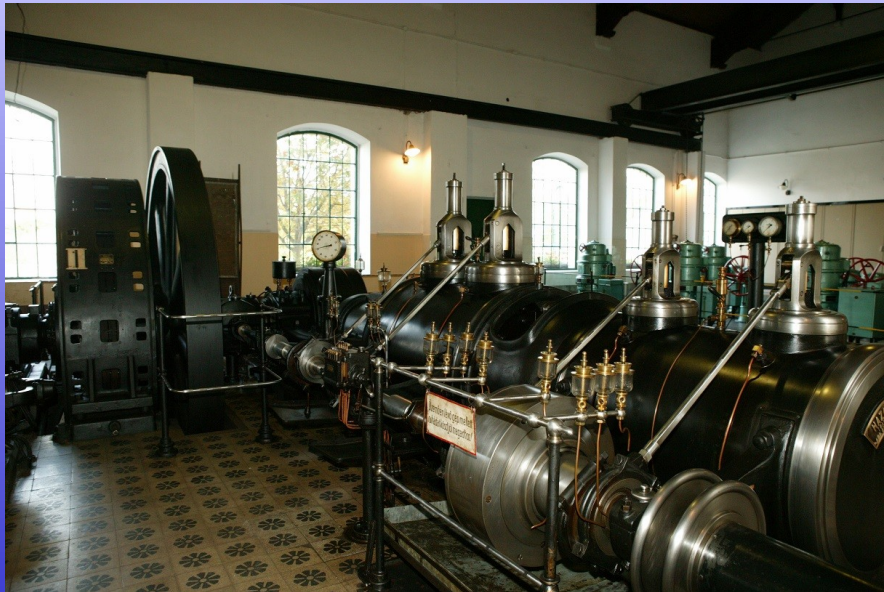

A Keleti-csatorna csapadékosabb időkben nem tudta levezetni a beömlő vizeket, ezért újabb megoldásokat kerestek a Társulat műszaki vezetői

A Lápi-főcsatorna egy részlete

A nagyecsedei zsilip

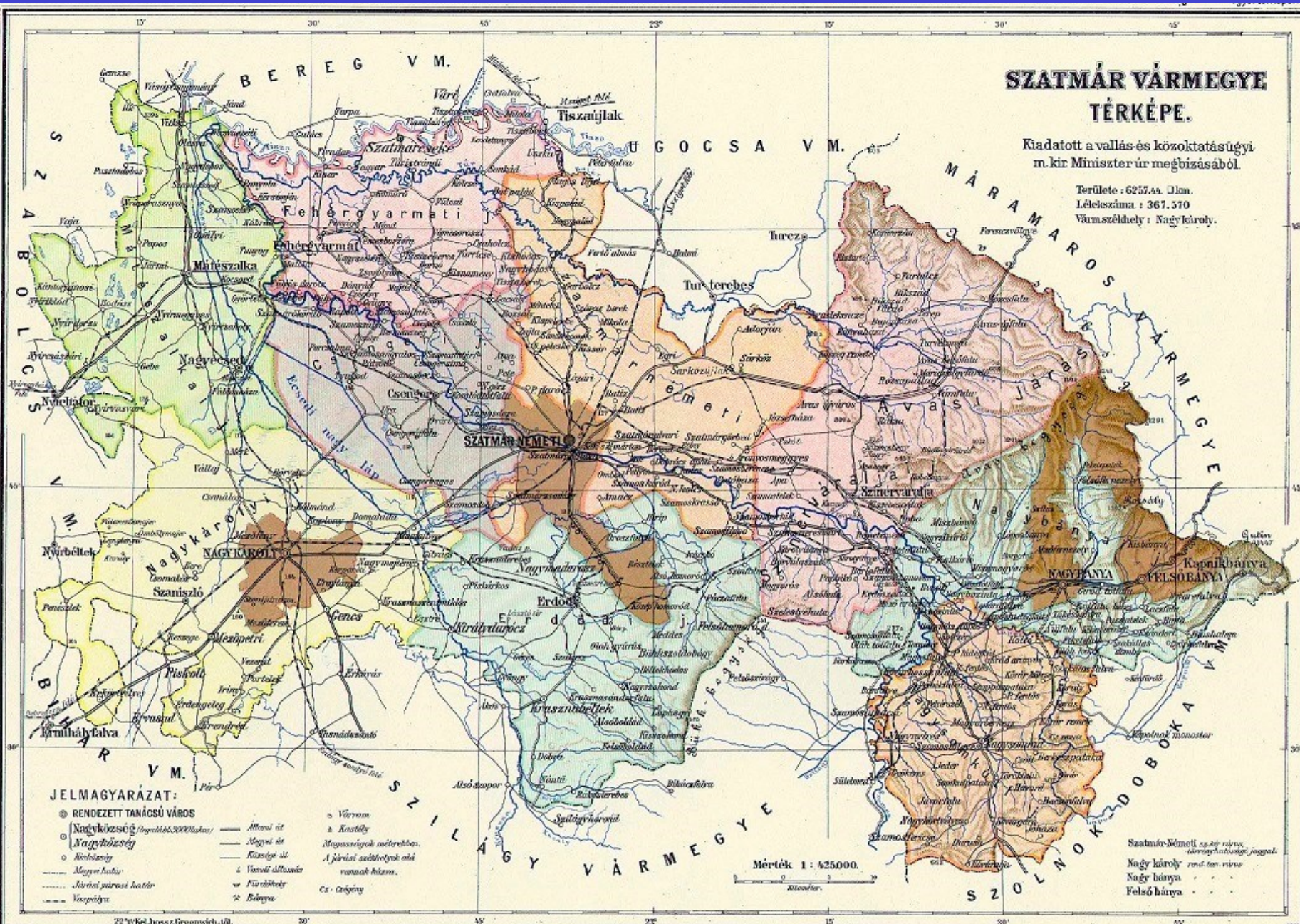

A védett műszaki emlékké nyilvánított nagyecsedei szivattyútelep gépei és Péchy László emléktáblája

SZATMÁR VÁRMEGYE TÉRKEPE.

Kiadott a vallás- és közoktatásügyi
m. kir. Miniszter úr megbízásából.

Területe : 6257.44. Dlan.
Lélekszáma : 367.370
Vármérsédelety : Nagykirály.

JELMAGYARÁZAT:

- RENDEZETT TANÁCSÚ VÁROS
- Nagyközség (legelőbb 3000 lakos)
- Község
- Megyeri határ
- Járvisi párosít határ
- Vácpályá
- Város
- Kaszély
- Magyarországi méterekben.
- A járvási székhelyek ahi vannak hízem.
- Cs. Cségy
- Alföldi út
- Nagyi út
- Kiszéki út
- Vasúti állomás
- Várőrhely
- Bányá

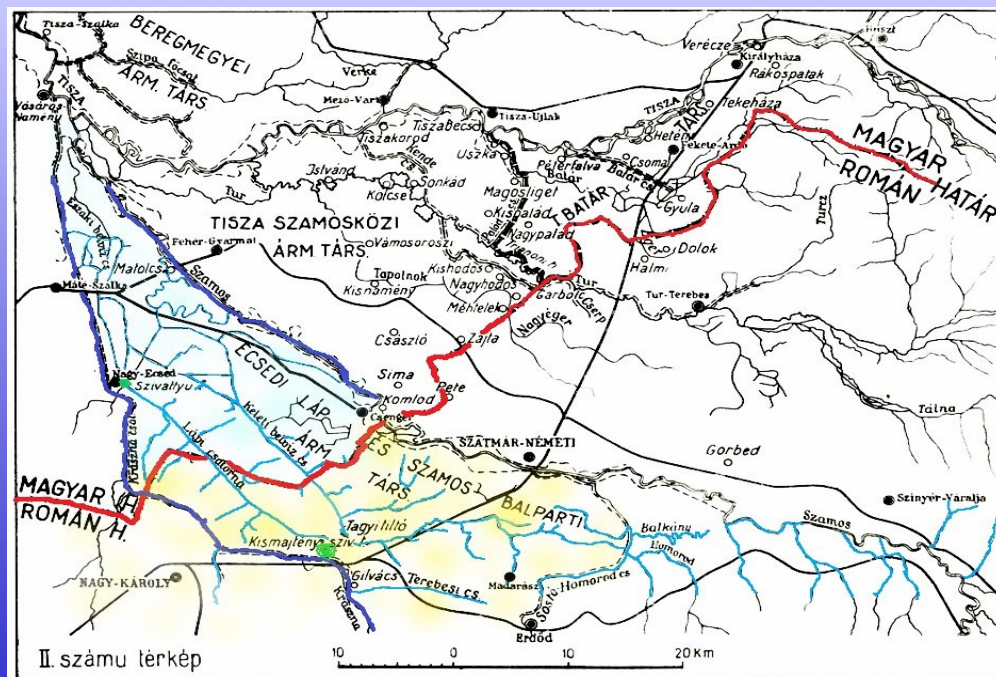
Mérték 1 : 425,000.

Szatmár-Néméti eg. ár. városa
Nagy király rend. tan. városa
Nagy bányá
Felső bányá

Az I. világháború után

- A Társulat érdekeltségi területének 48,3%-a magyar
51,7%-a román területre esett
- Az autonómiáját addig fenntartó Társulat utolsó választmányi ülését 1920. augusztus 9-én tartotta Nagyváradban. A magyar rész min. biztosa gr. Károlyi Gyula, a romániai vezető Joan Baltescu prefektus lett.
- A Társulat ügyeinek teljes szétválasztása lényegében 1923. november 1-től történt meg, a magyar-román vízügyi megállapodás alapján.

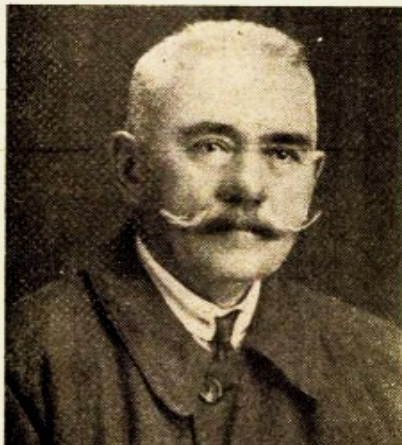

péchujsfalusi Péchy László: Az Ecsedi-láp szabályozásának története Trianonig

Az **Ecsedi-láp** szabályozásának története Trianonig. (1784—1923.)

Írta: **péchujsfalusi Péchy László.**

Az **Ecsedi-láp** eredete jóval megelőzi a magyarok bejövetelét. Béla király névtelen jegyzője a magyar vezérek történetéről írott könyvében mondja, hogy Szabolcs vára alapítása után Tass és Lél apja a Szamos folyó mentén vonult népeivel s a nagy mocsarak mellett Sárvárnál erős földvárat hányatott.

Még határozottabb nyoma van az Ecsed mellett tespedt lápnak Róbert Károly király adományleveleiben, melyekkel a Guth-Keled nemzetségből származott Baturi Bereck fiainak 1307 évben Eched birtokát adományozta és 1334-ben hívségük jutalmául megengedte, sőt szoroson meghagyta, hogy Ecsed nevű birtokuk rétjein, vagyis mocsaraiban men-

Fábián Sándor (szerk.): Magyar városok és vármegyék monográfiája 28. Szatmár, Ugocsa és Bereg K. E. E. vármegyék 1924-1938 (Budapest, 1939)

**Köszönöm megtisztelő
figyelmüket!**

Copyright © Fejér László Jenő 2023.

A ppt információi felhasználhatók a forrás megjelölésével. A ppt oldalainak bármilyen alkotóeleme (szöveg, kép, stb.) a szerző előzetes, írásbeli engedélyéhez kötött!

